

77th EAAP Annual Meeting, 07-11.09.2026 – Hamburg (Germany)

Огнища на шарка по овцете в България: Епидемиологично разпространение и социално- икономическо въздействие върху сектора на овцевъдството

Дойчо ДИМОВ

*Аграрен университет,
Пловдив, България*

Петя ЖЕЛЯЗКОВА

*Сдружение на Маришките овце,
Пловдив, БЪЛГАРИЯ*

Атанас ВУЧКОВ

*Аграрен университет,
Пловдив, БЪЛГАРИЯ*

Красимир КОЛЕВ

*Българска агенция по безопасност на храните,
София, БЪЛГАРИЯ*

Цел и задачи:

Цел:

- Да се оцени епизоотичното разпространение и социално-икономическо въздействие на шарката по овце и кози (ШОК) в България, със специален акцент върху последиците от прилагането на мерките за ликвидиране на болестта (чрез унищожаване на животните в засегнатите стопанства).

Задачи:

- Анализ на динамиката на разпространението на ШОК и мащаба на ликвидираните стада.
- Оценка на икономическите, структурните и психосоциалните последици при засегнатите земеделски стопани и отражението им върху дейностите по развъждане и опазване на генетичните ресурси.
- Анализ на оценката на земеделските стопани относно ефективността на ограничителните мерки спрямо заболяването шарка по овцете прилагани от отговорните институции, както и нагласите им към ваксинацията срещу ШОК.

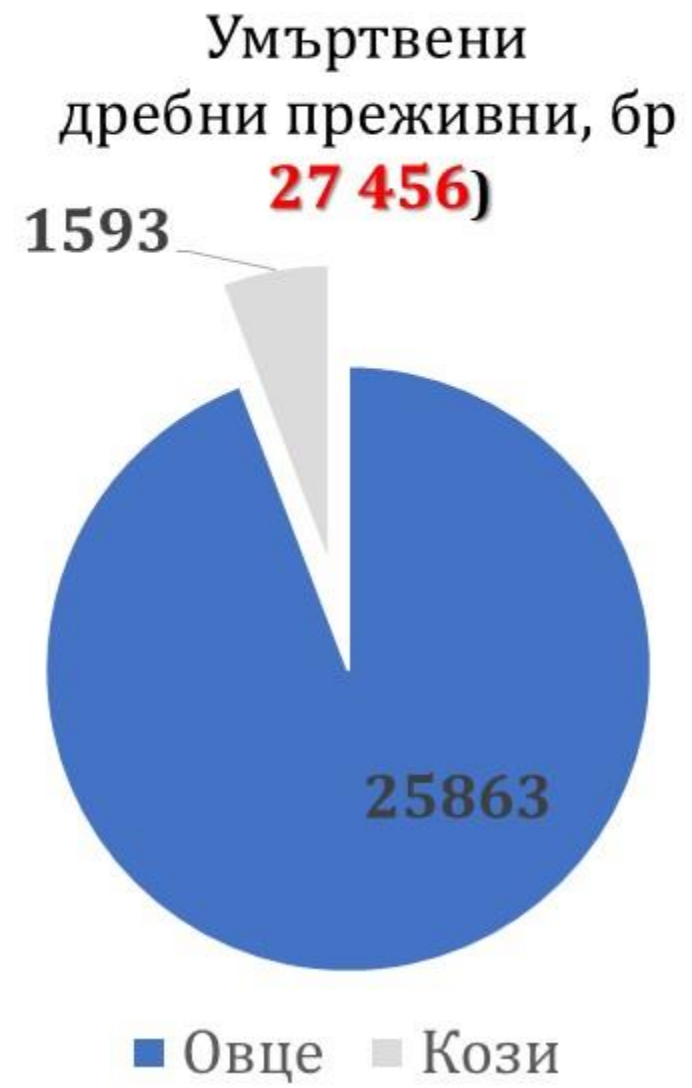

Материал и Методи

- Данни за разпространение на огнищата на ШОК бяха получени от ADIS, WANIS и Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) за периода от 4 септември 2024 г. до 1 септември 2026 г.
- Проведено е анкетно проучване с 20 въпроса сред 90 животновъди, чиито стада бяха унищожени през 2025 г., за да се оцени въздействието на принудителното умъртвяване на животните върху засегнатите стопани.
- Икономическите последици от умъртвяването на животните по процедурата “stamping-out” бяха оценени въз основа на резултати от анкета сред фермерите и данни от Министерството на земеделието и храните (МЗХ).

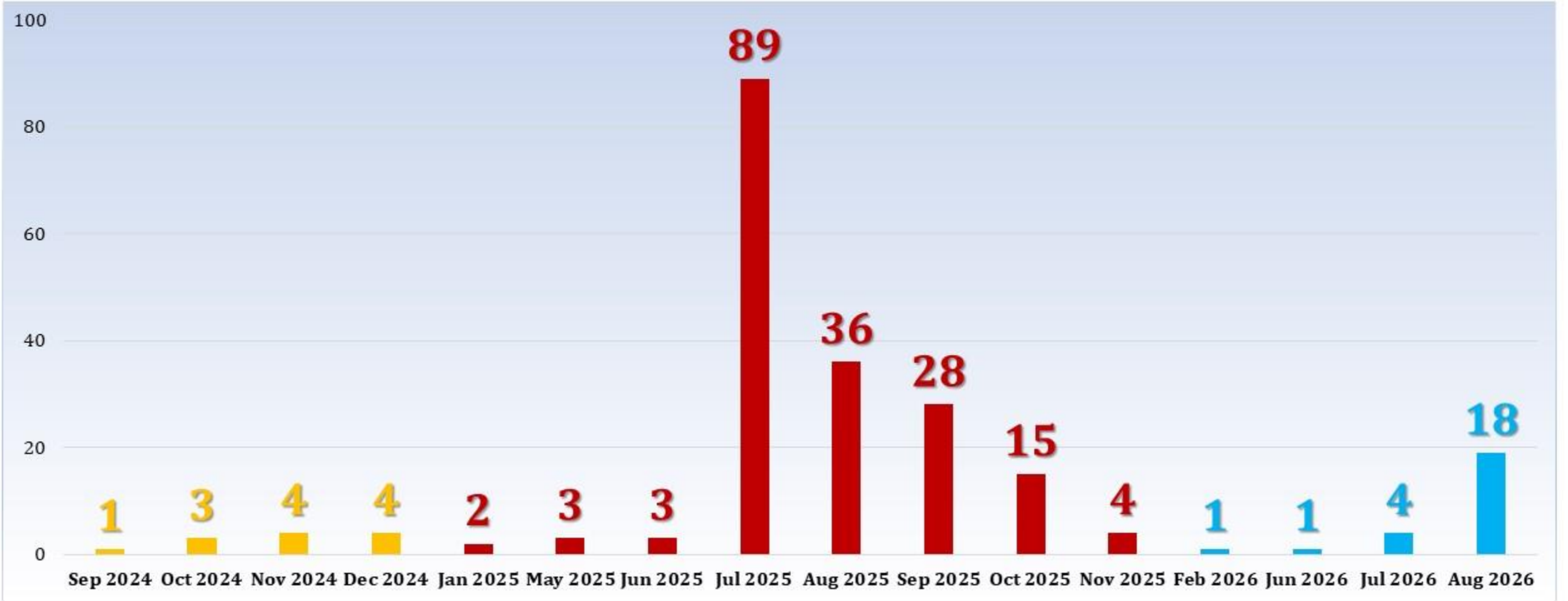

Разпространение на огнищата на шарка по овцете в България, за периода 04.09.2024 – 01.09. 2026 г.

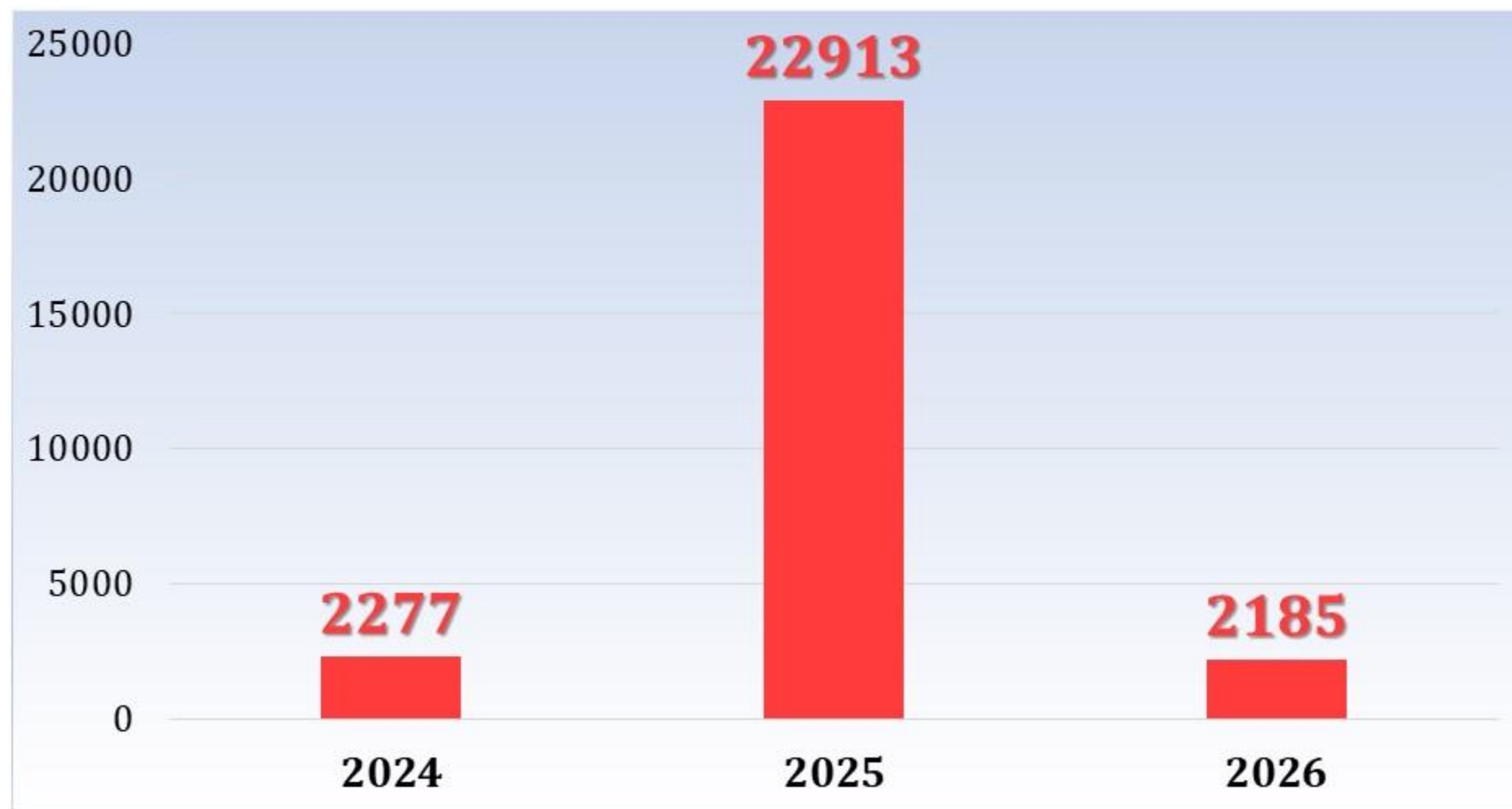
**Месечно разпределение на огнищата на ШОК в България,
за периода 4.09.2024 г. – 31.08.2026 г.**

77th EAAP Annual Meeting, 07-11.09.2026 – Hamburg (Germany)

Овце и кози, умъртвени съгласно политиката за ликвидиране, 2024–2026 г.

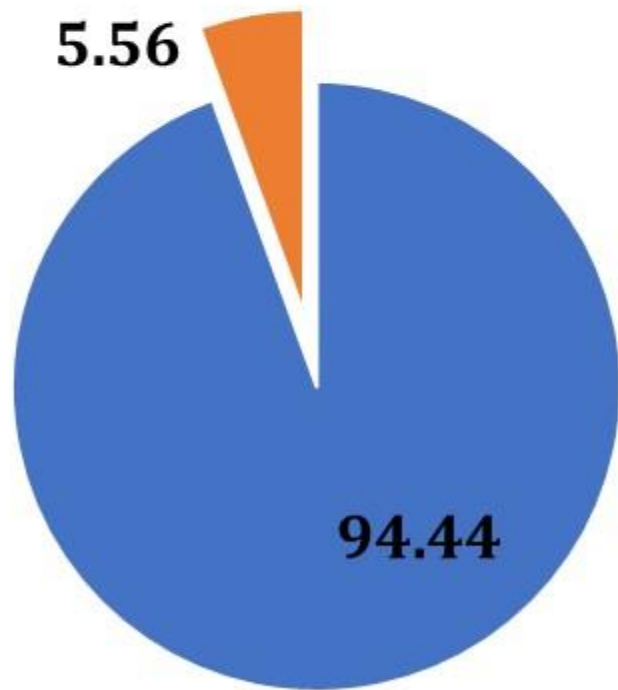
➔ **27 375**

**Общ брой убити
овце и кози**

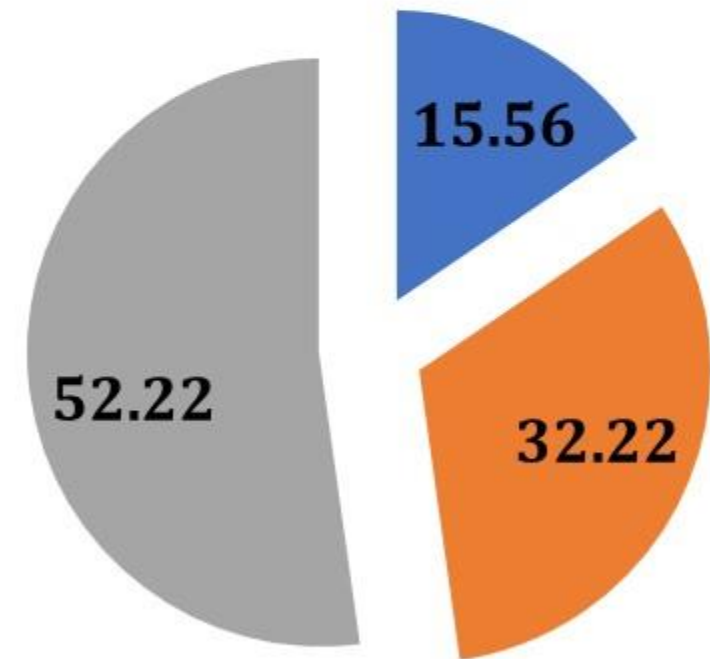
Обезщетение след ликвидиране на животните: Оценка на земеделските стопани, %

Компенсация при унищожаване на
животните, %

■ Получили компенсация ■ Без компенсация

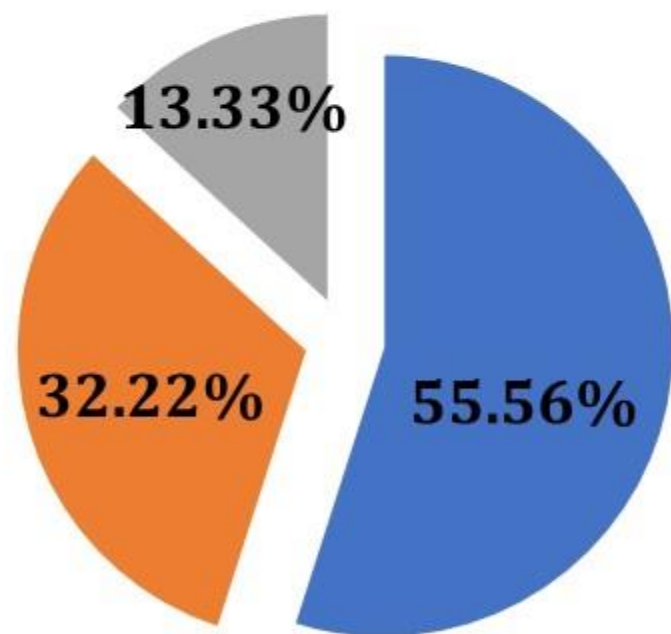
Оценка на фермерите за размерът на
полученото обезщетение, %

■ Изцяло покрива ■ Частично покрива ■ Не покрива

Намерения на земеделските стопани да продължат стопанската си дейност

■ Да ■ Не ■ Не са решили

Препятствия пред възстановяването на стадата

**Икономическа
дейност на
земеделските стопани
преди и след
ликвидирането на
животните**

**Източници на доходи
на домакинствата
ПРЕДИ
ликвидирането, %**

**Допускани се
много
отговори**

**Текуща стопанска
дейност на
земеделските
стопани СЛЕД
ликвидирането на
животните, %**

Резултати и Дискусия

Намаление на фермерския доход след умъртвяване на стадото, (%)

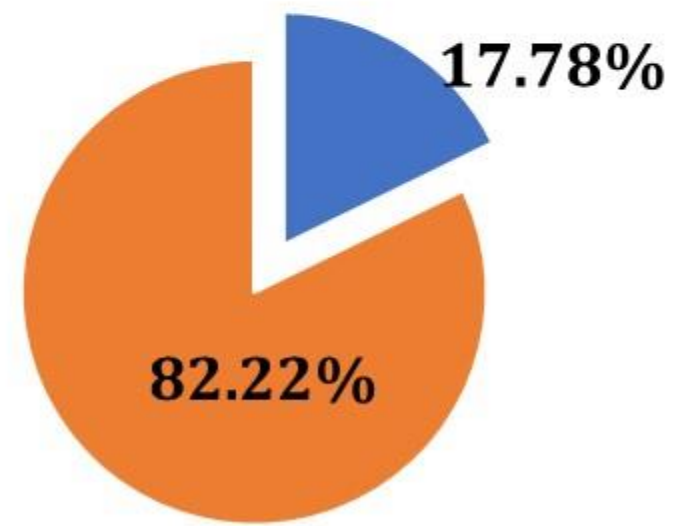
44.86 %

**Земеделски стопани,
напуснали сектора на
овцевъдство и
козевъдство**

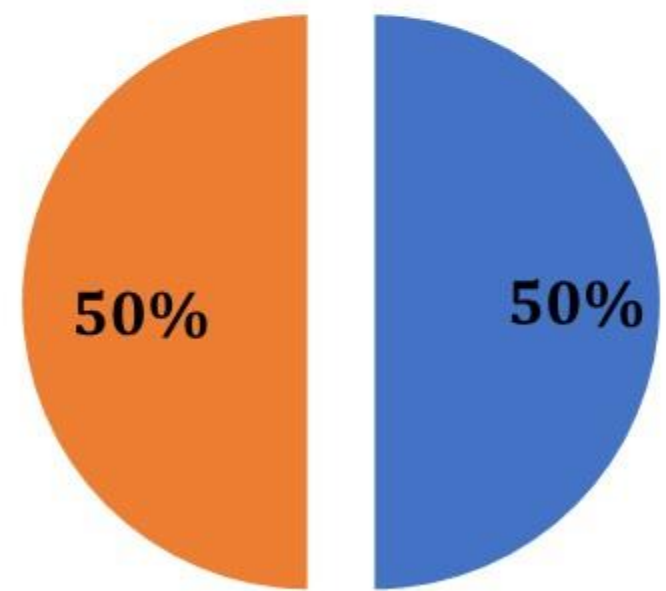
Ферми, получили разрешение за възстановяване на животните след принудително умъртвяване на стадата, до юли 2026 г. (%)

**Процент на фермите с позволение
да заселват отново
животновъдните обекти след
умъртвяване на стадата**

■ Да ■ Не

**Членство в развъдни
организации**

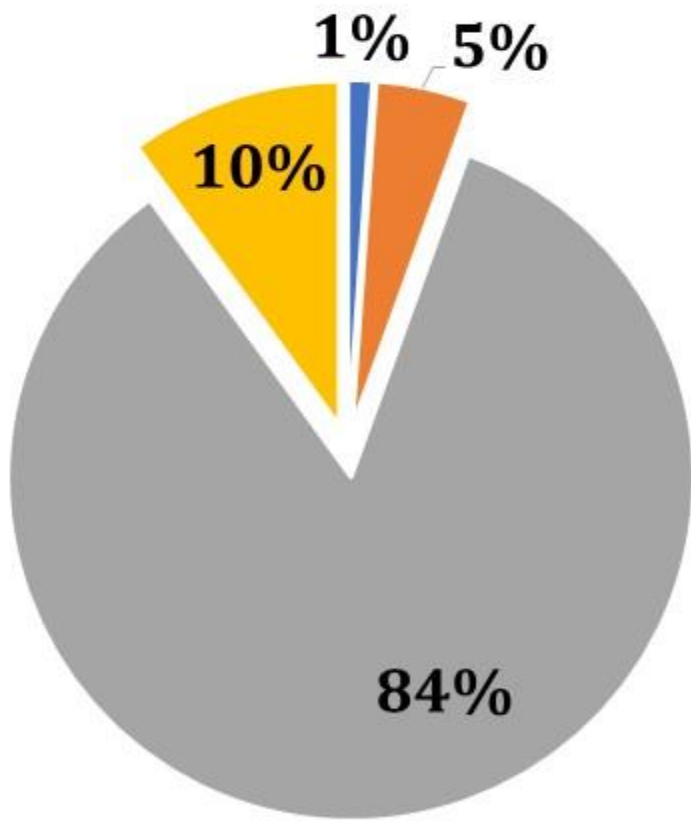

■ Да ■ Не

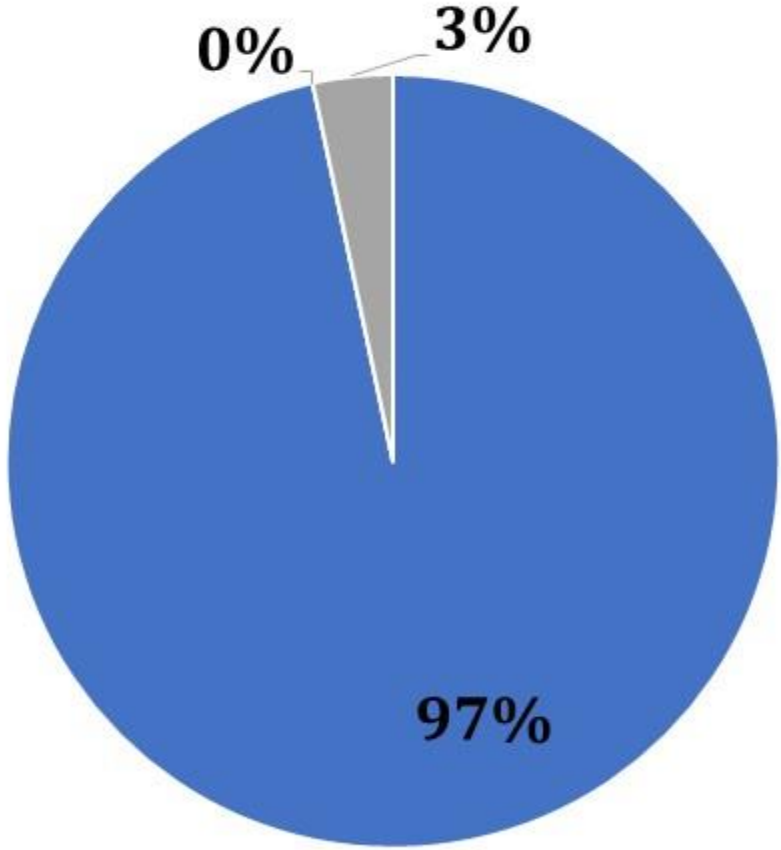
Резултати и Дискусия

Оценка на земеделските стопани
относно мерките за борба с ШОК

■ Да ■ Частично ■ Не ■ Не мога да преценя

Възприеман дългосрочен спад в
регионалното овцевъдство (%)

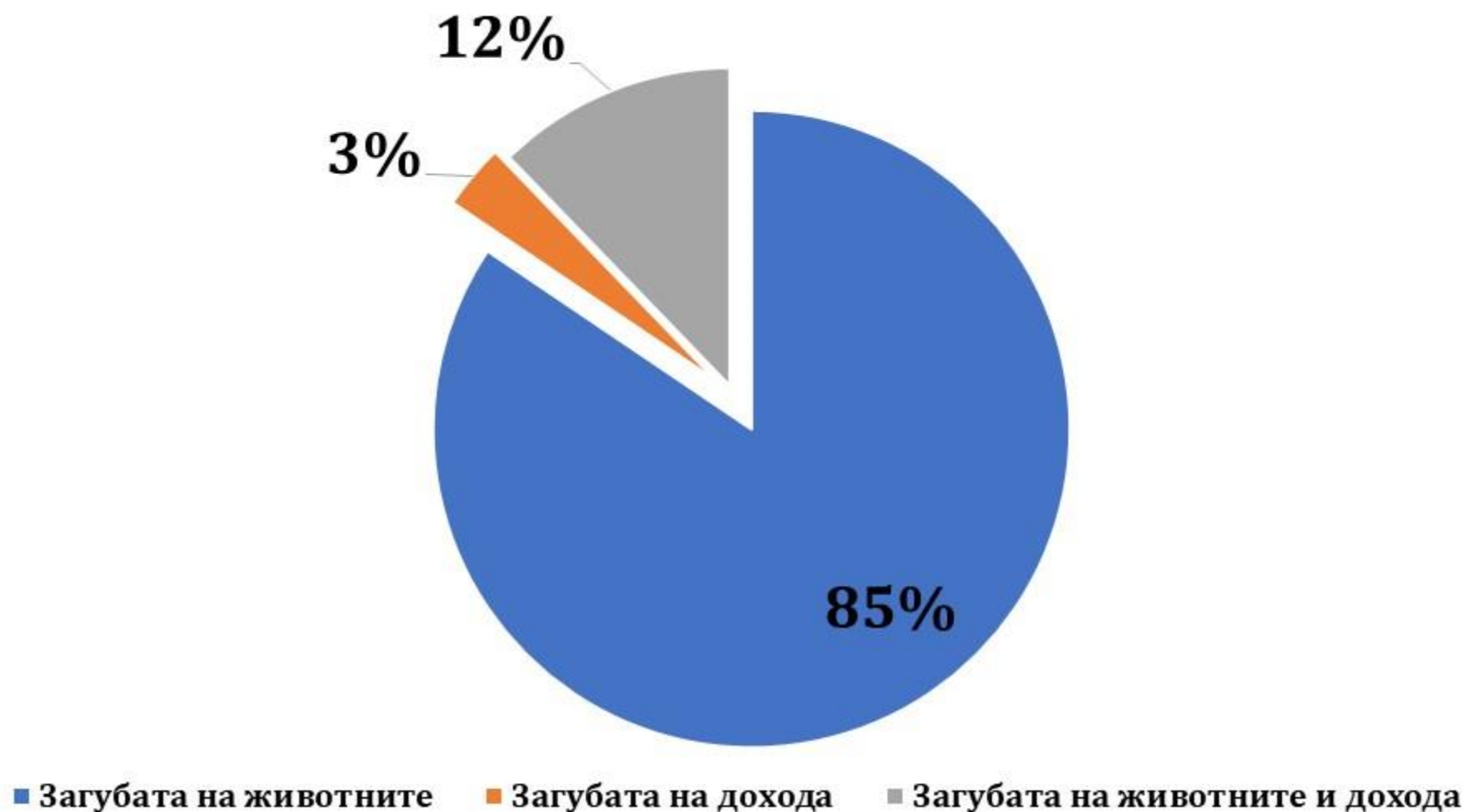
■ Да ■ Не ■ Не мога да преценя

Подкрепа на фермерите за национална ваксинация срещу ШОК

Резултати и Дискусия

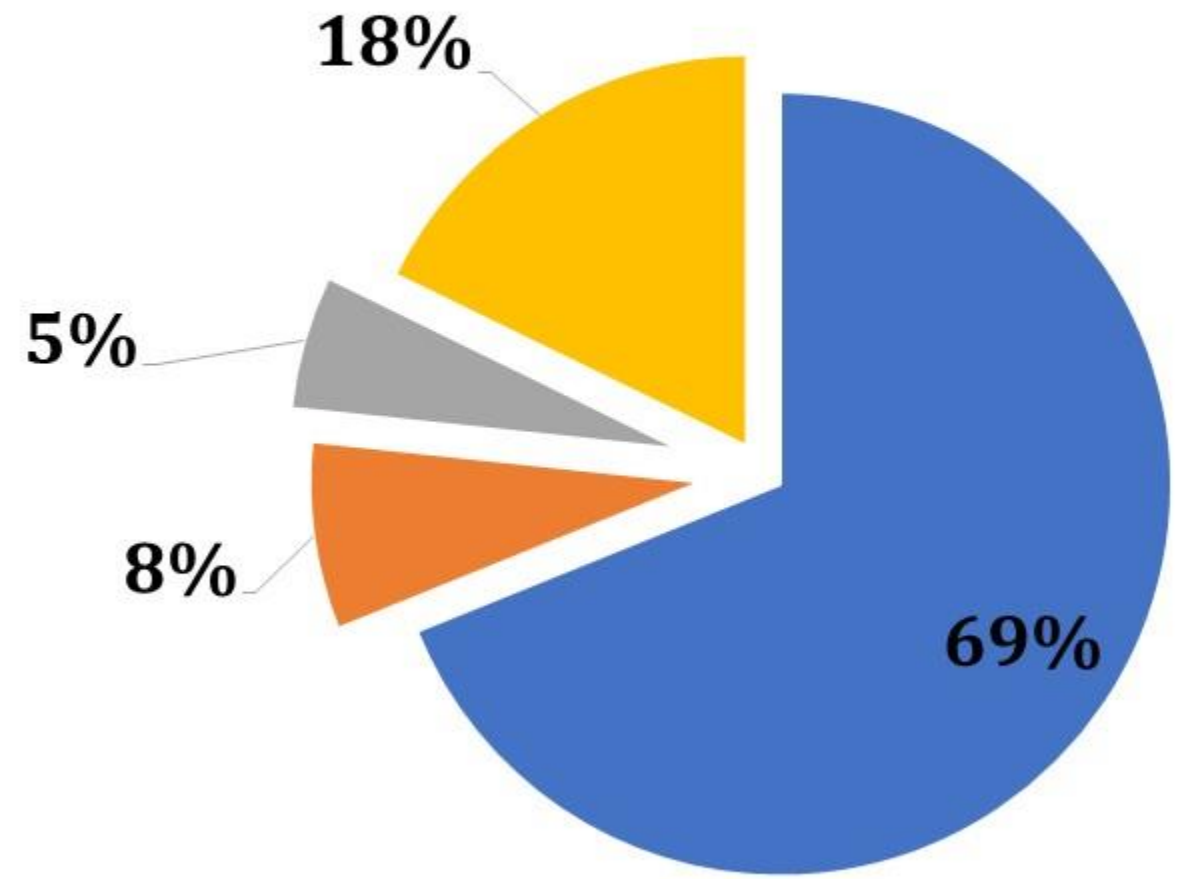
Оценка на фермерите за най-тежката последица от умъртвяването на стадото, %

Резултати и Дискусия

**Виждания на фермерите относно необходимите промени в
бъдещата политика за контрол на ШОК**

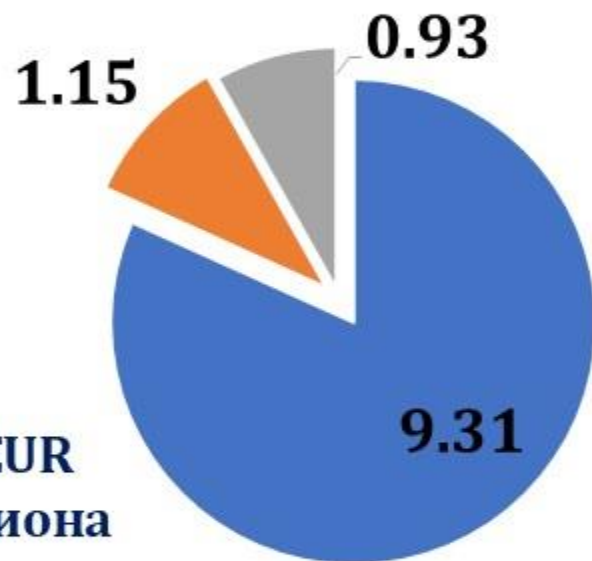

■ Ваксинация ■ Политически промени ■ Ваксинация и политически промени ■ Не мога да преценя

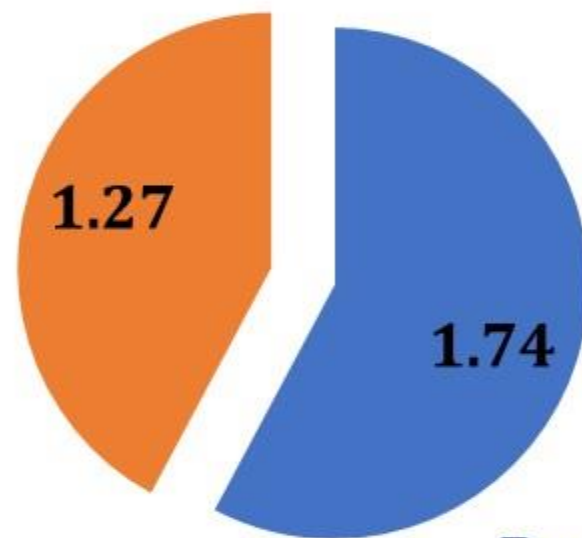
Икономическо сравнение на две стратегии за контрол на ШОК

Разходи и прогнозни загуби, свързани с ликвидирането на огнища на ШОК през 2025 г., (в млн. евро)

- Ликвидиране на стада, почистване и дезинфекция, както и обезщетения
- Помощ „de minimis“ за земеделски стопани в зони, засегнати от ШОК
- Очаквани загуби от бъдещо производство

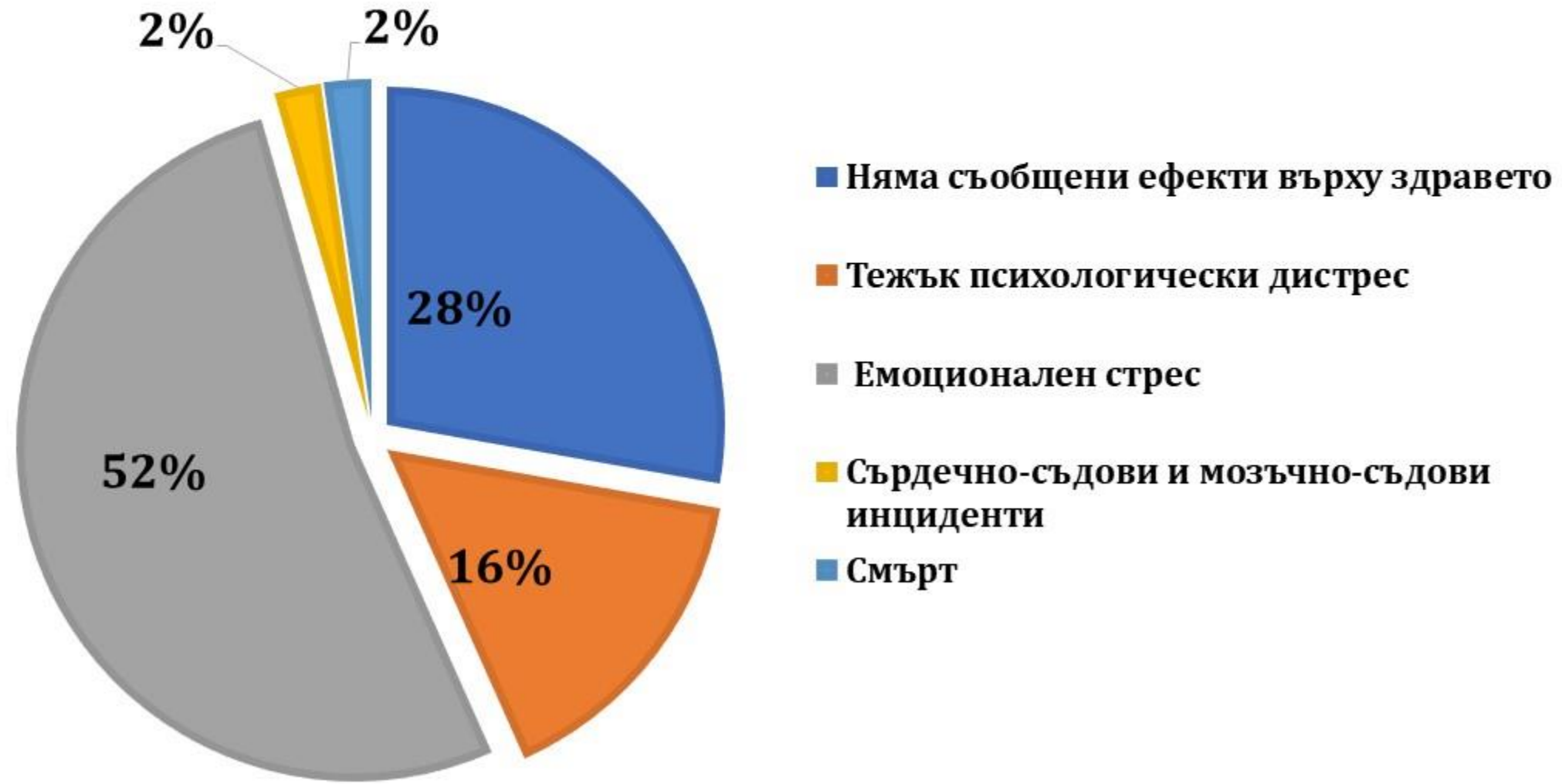
Разходи, свързани с ваксинацията в национален мащаб, (млн. евро)

- Разходи за ваксинация в национален мащаб
- Разходи за активно наблюдение след ваксинация

Съобщени психосоциални и здравни последици след умъртвяване на стадо

Изводи

- Само по себе си принудителното ликвидирането на заразените животни не предотврати по-нататъшното разпространение на ШОК и доведе до значителни икономически и структурни разходи.
- Унищожаването на стадата доведе до дългосрочни последици за стопаните: загуба на доходи, изоставяне на стопанствата, забавено възстановяване на поголовието и прекъсване на активна развъдна дейност.
- Загубата на разплодни стада може да застраши натрупания генетичен напредък и увеличава риска от изчезване на местни генетични ресурси.
- Засегнатите земеделски стопани изразиха силна подкрепа за ваксинацията като алтернативна мярка за контрол.
- Бъдещите стратегии за контрол следва да постигат баланс между епидемиологичната ефективност, икономическата устойчивост, опазването на генетичните ресурси и психо социалното благополучие на земеделските стопани.

Умъртвено стадо ≠ катастрофирал автомобил